

Lovforslag nr. L 195. Fremsat den 26. marts 1981 af ministeren for kulturelle anliggender

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v.

§ 1

I lov om folkebiblioteker m.v. jfr. lovbe-
kendtgørelse nr. 600 af 9. december 1975,
som ændret ved lov nr. 212 af 18. maj 1977
og lov nr. 280 af 16. juni 1980 affattes § 5,
stk. 5. således:

»Stk. 5. Staten yder endvidere et tilskud,
der udgør 19 pct. af statstilskuddet, ydet i
henhold til stk. 1-3 og § 15 som en disposi-
tionssum til støtte af biblioteker i områder,
hvor disse ikke er fuldt udbygget. Uanset

bestemmelsen i 1. pkt. kan indtil 2,5 mill. kr.
årligt af dispositionssummen anvendes til
støtte af oprettelse og drift af kommunale
lydavisere for blinde og svagtseende. Ministe-
ren for kulturelle anliggender fastsætter nær-
mere regler for dispositionssummens forde-
ling.«

§ 2

Loven har virkning fra og med finansåret
1981.

Bemærkninger til lovforslaget

Siden 1977 er der oprettet ialt 18 lokale lydavisere for blinde og svagtseende. Enkelte er oprettede af flere kommuner i fællesskab, men de fleste af en enkelt kommune og med kommunen som område.

Lydaviserne indeholder stof fra en eller flere lokale aviser inden for kommunens område og derudover gengives meddelelser fra kommunen af speciel interesse for blinde og svagtseende, som iøvrigt ikke offentliggøres i lokalaviserne.

Af de eksisterende lydavisere er de fleste oprettede og drevne i folkebibliotekets regi og dermed underlagt folkebibliotekslovens krav om alsidighed, aktualitet og kvalitet. Udgifterne er derfor også refusionsberettigede i henhold til lovens § 5, stk. 1, men derudover har en enkelt kommune af folkebibliotekernes rådighedssum til løsning af særlige opgaver i henhold til lovens § 18, stk. 2 modtaget støtte til etablering og drift i en forsøgsperiode. Støtte til enkelte kommuners projekter kan kun ske over rådighedssummen som forsøgsvirksomhed, og oprettelse og drift af lydavisere vil derfor i almindelighed ikke kunne støttes af den særlige rådighedssum.

Med forslaget udbygges derfor lovens § 5, stk. 5 om støtte til biblioteker i områder, hvor disse ikke er fuldt udbyggede, således at der skabes mulighed for at yde støtte til oprettelse og drift af lydavisere i kommuner, der endnu ikke har oprettet lydavis, selv om disse iøvrigt må anses for at have et fuldt udbygget biblioteksvæsen. Det foreslås, at der inden for et beløb af 2,5 mill. kr. årligt af dispositionssummen efter ansøgning ydes 50 pct. af anlægsudgifterne og 50 pct. af første års driftsudgifter til kommuner, der opretter og påtager sig driften af en kommunal lydavis i folkebibliotekets regi. Der ydes dog ikke tilskud til anlægsudgifter vedrørende fast ejendom og renter og afdrag af disse, jfr. § 12, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker.

Den typiske anlægsudgift til de lydavisere, der er oprettet indtil nu, udgør ca. 90.000 kr. og den typiske årlige driftsudgift udgør ca. 100.000 kr. Det understreges, at der er store variationer i såvel anlægs- som driftsudgifter. Med det foreslåede

beløb skulle der således kunne oprettes lydavisere i ca. 25 kommuner om året indtil ikrafttræden af en ny bibliotekslov.

For ikke at stille de kommuner ringere, der allerede har oprettet og driver kommunale lydavisere i folkebibliotekets regi, foreslås det, at der efter ansøgning kan ydes et tilskud til kommunen på 50 pct. af eet års driftsudgifter af en allerede etableret lydavis.

Det bør være en selvfølge, at en lydavis oprettes i samarbejde med brugerne, som det oftest er sket ved de allerede oprettede. Og den redigering, der nødvendigvis må ske ved en udvælgelse af stof fra måske flere lokale aviser, bør ikke være en journalistisk bearbejdning af dette stof, men en nøjagtig gengivelse af det medtagne stof.

Når en kommune opretter en lydavis, kan kommunen fortsat ifølge forslaget forbeholde brugen af lydavisen for kommunens borgere, jfr. § 25, stk. 2 i bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker.

Der tilsigtes iøvrigt med forslaget ingen ændring i kredsen af berettigede brugere, der vil være de i § 18, stk. 2 i lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker nævnte grupper, samt de grupper, der efter aftale med ophavsmændene eller disses organisationer, er låneberettigede.

I biblioteksbetænkningen 1979, afgivet af Bibliotekskommissionen i 1979 som betænkning nr. 878, understreges det, at der er behov for en langt bedre biblioteksbetjening af blinde og svagtseende, der i dag kun har adgang til ca. 2 pct. af den information, som er til rådighed for andre biblioteksbrugere. Det foreslås i betænkningen bl. a., at der i en 3-årig periode efter bibliotekslovens revision skal afsættes et særligt beløb på ialt 3 mill. kr. til udbygning af biblioteksbetjeningen af blinde og svagtseende.

Det havde været ønskeligt at behandle spørgsmålet om lydavisere og betjening af blinde og svagtseende i sammenhæng og derfor behandle spørgsmålet om biblioteksbetjening af denne gruppe handicappede under et i forbindelse med forelæggelsen af det kommende bibliotekslov-

forslag. Dermed havde man også kunnet inddrage erfaringerne fra et igangsat udvalgsarbejde om blindes biblioteksbetjening.

Da forslaget til lov om biblioteker imidlertid først forventes fremsat i slutningen af folketings-

samlingen 1980-81, og en egentlig behandling derfor først kan påbegyndes ved genfremsættelsen i folketingsåret 1981-82, har man ment at burde fremsætte dette ændringsforslag til den gældende bibliotekslov, der skal have virkning allerede fra finansåret 1981.